

Social Innovation 2.0 Øresund

Øresundsregionen:

Ett internationellt nav för sociala innovationer

Tidig morgon på Svågertorps station

Jag sitter som så många gånger förr och väntar på ett försenat tåg till Köpenhamn. Den här gångnen läser jag Frivilligrådets senaste Reformoplæg om att *"Et stærkt velfærdssamfund skal skabes sammen med borgerne!"*. Då och då tittar jag på informationstavlan där tiden för avgång ständigt skjuts fram. Mina medresenärer, många bekanta ansikten från vår dagliga pendling till Köpenhamn, skruvar på sig och börjar ringa sina sedvanliga telefonsamtal till arbetsgivare och mötesdeltagare för att meddela att de blir försenade. Detta är de vana vid, detta är en del av vardagen för Öresundspendlare. Själv ringer jag min kollega som stigit på i Lund och berättar om situationen.

Jag läser vidare i min text där Frivilligrådet skriver: *"Lad os skabe et velfærdssamfund, der bygger på medborgerskab og tillid til, at borgerne gerne vil tage ansvar og deltage aktivt i fællesskabet."* och funderar över om jag någon gång egentligen aktivt deltagit i den gemenskap som Öresundspendlarna utgör. Jag kan inte dra mig till minnes att jag speciellt ofta tilltalat någon av mina medpendlare, trots att vi dagligen tillbringar en hel del tid tillsammans. På stationen i Svågertorp börjar vi bli allt fler som väntar på tåget till Köpenhamn. Tysta och passiva står vi där som en grå samling uppgivna människor som blivit svikna, som så många gånger förr, av systemet.

Men så händer det något nytt! Tåget är inte bara inställt eller försenat. All tågtrafik över bron är inställd. Det tar en liten stund, men så börjar den grå massan att skrida till handling. Mobiltelefoner börjar ringa, folk börjar prata med varandra och diskutera lösningar på problemet. En man ropar att han beställt taxi och att där finns två tillgängliga platser; vilka snabbt fylls. En kvinna proklamerar att hennes syster inom kort hämtar ska hämta upp henne för transport till Kastrup, och då det är en minibuss så finns det plats för sex till. Detta får en man att utbrista att hans kollega, som också har en minibuss, borde kunna transportera honom och åtta personer till, varpå han ringer upp sin kollega. Livliga diskussioner förs om vem och vilka som kan dela taxi över bron. En gammal dam får följa med gratis då hon inte har några kontanter, men likväl ett flyg att passa. Den grå massan har ställts inför en utmaning som de hittar gemensamma problem på. Ibland genom att skapa win-win situationer, men ofta genom ren omtanke för sina medmänniskor. De går från att vara passiva tågresenärer och konsumenter till att bli aktiva medborgare som stödjer varandra och hittar gemensamma lösningar på problem.

Själv väntar jag in bussen som går femton minuter senare, men passar på att bekanta mig med många av de pendlare vars ansikten jag sett så många gånger. Dessa relationer som skapades en tidig morgon i september 2010 förgyller än idag mitt pendlande till Köpenhamn.

Inledning

Intresset för social innovation och socialt entreprenörskap har internationellt varit på stark fram-marsch de senaste femton åren, och har nu under de senaste tre åren också nått Sverige och Danmark. Intresset har varit särskilt starkt i Köpenhamn och i Malmö. Denna geografiska koncentration av nationella satsningar ger en kritisk massa och goda förutsättningar för att Öresundsregionen internationellt skall kunna profilera sig som ett nav inom fältet.

Social innovation och socialt entreprenörskap är dock relativt nya begrepp i Skandinavien, och vi vet mycket litet om vilka åtgärder och initiativ som gynnar fältets utveckling i vår regionala kontext. Inspiration och metoder hämtas ofta från utlandet, framför allt Storbritannien, ett land med en lång tradition av strukturella satsningar på fältet men med en mycket annorlunda institutionell kontext. Således behöver vi öka vår förståelse för vad som fungerar i vår institutionella kontext som kännetecknas av en välutbyggd offentlig sektor, samt en lång tradition av ideellt arbete och föreningsverksamhet. Denna förståelse kan vi endast få genom att studera direkt handlande.

Øresund Entrepreneurship har ambitionen att under 2011 engagera en stor rad aktörer i Öresundsregionen i ett treårigt interreg-projekt som har namnet "Social Innovation 2.0 Øresund". I detta projekt kommer vi att utöka samarbetet mellan aktörer inom fältet social innovation, såväl gränsöverskridande mellan aktörer i Danmark och Sverige, som sektoröverskridande, mellan privata, offentliga och akademiska aktörer. I detta samverkansprojekt kommer nya metoder, modeller och tillvägagångssätt för att stödja social innovation och sociala entreprenörer, att utvecklas av fältets aktörer. Denna process kommer att följas och utvärderas kontinuerligt av forskare vid regionens universitet och högskolor.

Målet är att vi efter projektets slut skall ha skapat en miljö i Öresundsregionen där sociala entreprenörer framgångsrikt kan förverkliga sina idéer, samt att vi skall ha en gedigen förståelse för vilka olika metoder i vilka kontexter som bäst stödjer detta.

Denna text är resultatet av mikroprojektet "Social Innovation 2.0", inom vilket Øresund Entrepreneurship har genomfört en förstudie om förutsättningarna för ett Öresundsprojekt inom fältet, samt etablerat ett partnerskapsnätverk för dess genomförande. I denna text kommer detta projekt att presenteras, vilket innefattar nätverksaktiviteter, uppsökande möten samt kartläggning av området och analys av fältet.

Social innovation och socialt entreprenörskap – ett nytt fält?

What do hospices, Wikipedia, NHS Direct, the Open University and restorative justice share in common? All are examples of social innovation - new ideas that have helped to change society.

Geoff Mulgan, director of the Young Foundation.

Dagens välfärdssystem står inför en rad nya utmaningar. Samtidigt som befolkningen i väst får en allt större andel äldre och färre skall försörja fler, så har allt fler utmaningar fått en global karaktär vilka nationella organisationer, så som offentlig sektor, idag har fått problem med att hantera. Samtidigt som intresset för teknisk innovation och entreprenörskap vunnit mark, speciellt i väst, vilket har möts av satsningar på att bygga ut ett innovationssystem som stimulerar tillväxt och stödjer innovationsprojekt och nya företag, så har ett betydelsefullt utvecklingsområde, fram till nu, förbisetts – social innovation och samhällsentreprenörskap.

Demografisk utmaning

Vi står inför en allvarlig demografisk utmaning de närmsta åren. Europas befolkning blir allt äldre samtidigt som det föds allt färre barn. Idag utgör den s.k. arbetsförda åldersgruppen (20 – 64), en tredjedel av total folkmängd, 67%, och åldersgruppen över 65 utgör endast 17%. År 2050 kommer den arbetsförda åldersgruppen endast att utgöra 57% och åldersgruppen över 65 att utgöra hela 29%. Detta innebär att allt färre skall försörja fler, vilket kräver en kraftfull effektivisering av människobehandlande organisationer, samt att arbete med att få in långtidsarbetslösa på arbetsmarknaden och att integrationen av arbetskraftsinvandring, förbättras radikalt.

Källa: Eurostat 2008

Socialt entreprenörskap och social innovation är ett relativt nya fält inom den akademiska världen, och det finns således en uppsjö av definitioner. Den ena förutsätter inte den andra, men de omnämns väldigt ofta tillsammans, speciellt då en de flesta definitioner av den sociala entreprenören understryker innovation som en viktig komponent. I Sverige och Danmark har man under de senaste tre åren arbetat för att komma fram till definitioner som är passande för den skandinaviska kontexten. Svenska forskare inom fältet samlades kring ett stort utvecklingsprojekt, finansierat av KK-stiftelsen, och enades om en bred definition, där ordet socialt entreprenörskap (möjligen av

språkliga skäl) byttes ut mot samhällsentreprenörskap.

"Samhällsentreprenörskap är ett innovativt initiativ som utvecklar samhällsnyttiga funktioner" (Gawell *et al*, 2007).

Även danska forskare förlitar sig på en bred definition. I antologin *Socialt entreprenørskab* från 2009, inleder redaktörerna med att "definiera" socialt entreprenörskap som:

"at finde nye og bedre veje til at skabe social værdi" (Dees, Emerson og Economy 2002, här citerat från Andersen, Bager og Hulgård, 2009).

Gemensamt för definitionerna är att de har ett starkt fokus på social innovation och nyskapande metoder och tillvägagångssätt. Skandinaviska forskare anser också att det är för tidigt att bestämma en definitiv definition, då forskningsfältet i denna kontext ännu är i sin linda. Vad gäller sociala företag, vilket kan sägas ofta är produkten av socialt entreprenörskap, så är dock definitionerna tydligare och både Sverige och Danmark förlitar sig på det Europeiska forskningsnätverket för forskning om socialt företagandes (EMES) definition:

"**Social enterprises** can be defined as "organisations with an explicit aim to benefit the community, initiated by a group of citizens and in which the material interest of capital investors is subject to limits. They place a high value on their independence and on economic risk-taking related to ongoing socio-economic activity."" (www.emes.net)

Se vår analys (bilaga I) för en utförligare diskussion kring begrepp.

Det råder dock inget tvivel om att intresset för fältet har ökat bland politiker och policy skapare, och detta har främst ekonomiska grunder. Forskning inom fältet har visat att socialt entreprenörskap och social innovation kraftigt bidrar till ekonomisk tillväxt och skapar flertalet arbetstillfällen, om rätt insatser görs av offentlig sektor.

Sociala entreprenörer som en motor för ekonomisk tillväxt

I en Brittisk studie som bygger på data från the Global Entrepreneurship Monitor (GEM), där 22 500 individer i hela Storbritannien intervjuades, delades sociala entreprenörer in i fyra kategorier utefter deras finansieringsmodeller:

- * Alla intäkter från offentlig sektor (skattefinansierade, ingen försäljning)
- * Alla intäkter från privat sektor (donationer, ingen försäljning)
- * Intäkter från både offentlig sektor och försäljning (delvis skattefinansierade)
- * Enbart försäljning

Dessa fyra grupper jämfördes med företag och entreprenörer som enbart har ekonomiskt syfte med sin verksamhet, vad gäller omsättning samt i vilken utsträckning de skapar arbetstillfällen. Alla fyra kategorier visade upp långt bättre resultat än företag som enbart är affärsdrivna, framför allt de sociala entreprenörer som både är skattefinansierade och försäljningsfinansierade, som skapade fem gånger så många arbetstillfällen och sex gånger så mycket omsättning.

Intäktsgrund	Median Skapade Arbetstillfällen	Median Omsättning £/år
Alla intäkter från offentlig sektor	7	29,405
Alla intäkter från privat	2	40,000
Intäkter från både offentlig sektor och försäljning	10	201,270
Enbart försäljning	4	106,432
Sociala entreprenörer	6	40,000
Affärsentreprenörer	2	39,000

Källa: Rebecca Harding (2004) Social Enterprise: The New Economic Growth Engine? Business Strategy Review, 15:4

Bakgrund till projektet

Øresund Entrepreneurship har sedan augusti 2006 hjälpt institutioner vid Øresundsuniversitetets nio medlemsuniversitet med att utveckla kurser i entreprenörskap, genom att knyta samman kompetens i regionen, såväl vid universiteten, som inom det omgivande innovationssystemet. Under 2008 uppstod ett starkt intresse för kurser i socialt entreprenörskap, som ett resultat utav en kurs för undervisare som organiserats av Øresund Entrepreneurship och Centre for Social Entrepreneurship vid Roskilde Universitet. En rad nya kurser i ämnet utvecklades, samtidigt som nya kurser och seminarier om hur man undervisar i ämnet, etablerades. En rad studieresor för danska och svenska forskare, undervisare, offentliga tjänstemän och aktörer inom fältet, genomfördes. Även om platserna som besöktes vid dessa studieresor genererade mycket inspiration, så var det stora mervärdet av dessa exkursioner att danska och svenska aktörer inom fältet fick tillfälle att utveckla starka relationer till varandra, samt möjlighet att inleda samarbeten kring diverse projekt och kurser i ämnet.

”Socialt entreprenørskab har gennem de senere år vundet indpas som en spændende og relevant dimension inden for forskning og undervisning i entreprenørskab. Derfor indledte Center for Socialt Entreprenørskab på Roskilde Universitet i 2008 et samarbejde med Malmö högskola og Lunds universitet. Formålet var dels at udvikle undervisernes kompetencer, dels at udvikle nye kurser inden for området. Det har været utroligt spændende at få mulighed for at afprøve idéer på tværs af fag, institutioner, strukturer og landegrænser. I kraft af samarbejdet er der etableret et stort netværk af undervisere og praktiker, som via seminarier, konferencer og studieturer oparbejdet indsigt og kompetencer, som har været med til at understøtte og forny undervisningen inden for socialt entreprenørskab. Dette har kun været muligt på baggrund af den støtte, som Øresund Entrepreneurship Academy har ydet – en støtte, der både har været af økonomisk og ikke mindst af faciliterende karakter.”

Lise Bisballe, Center for Socialt Entreprenørskab,

Roskilde Universitet

Universitetscentran vid Malmö Högskola och Roskilde Universitet har påbörjat arbetet med att etablera nätverk som sträcker sig långt utanför den akademiska miljön och involverar såväl offentliga tjänstemän och personer från näringslivet, som sociala entreprenörer och personer från föreningsliv och den idéburna sektorn. De har dock en lång väg att gå då nätverksaktiviteterna ännu ligger i sin linda. Gemene man förstår ännu inte begreppens innebörd, och det etablerade innovationssystemets intresse för fältet är marginellt. Det finns dock en stor potential att etablera livskraftiga nätverk, då intresset bland aktörerna, vilka binds samman av sitt intresse för sociala innovationer, är stort.

”Vi kom i kontakt med Roskilde Universitet och deras Center for Social Entrepreneurship genom en kurs för undervisare i socialt entreprenörskap som de utvecklade och drev i samarbete med Øresund

Entrepreneurship. Øresund Entrepreneurships stöd, så väl finansiellt som kontaktförmedlande, möjliggjorde att vi utvecklade egna kurser i socialt entreprenörskap vid institutionen för Urbana studier, tillsammans med forskare och undervisare från Roskilde universitet. Øresund Entrepreneurship har haft stor betydelse för utvecklingen på Malmö Högskola vad gäller kurser i socialt entreprenörskap och har starkt bidragit till att ett flertal kurser har startats vid olika institutioner, samt underlättat kunskapsutbyte mellan undervisare och forskare, så väl med nätverksaktiviteter som med intressanta seminarier. Detta har lett fram till att vi idag håller på att etablerat ett centra och en professur inom fältet.”

Fredrik Björk, Universitetsadjunkt, Urbana studier

Malmö högskola

Regionens aktörer inom fältet är verksamma inom olika nationella kontexter, vilket ger goda förutsättningar för ett fruktbart erfarenhets- och idéutbyte, då metoder och tillvägagångssätt skiljer sig i stor utsträckning. Dock har de satsningar som gjorts på fältet uteslutande varit av nationell och lokal karaktär, vilket har skapat onödiga gränshinder mellan regionens aktörer och försvarat ett fruktbart samarbete. Det har också lett till att regionen har fått ett fragmenterat och svärgenomskådligt innovationssystem inom fältet då aktörerna inte ens lokalt samarbetar. Det saknas också strukturerade samarbeten mellan aktörer och offentlig sektor och forskare vid regionens universitet engageras, än så länge, endast på ad hoc-basis.

Vi vill därför med projektet Social Innovation 2.0 Øresund råda bot på just detta genom att engagera processtödjande organisationer (de som arbetar med aktörerna), offentlig sektor (de som arbetar med brukarna) och forskare vid regionens universitet, i ett gemensamt projekt.

”Fördelar finns det gott om men ibland så känns sundet som en hel ocean. Det hade varit önskvärt att lära sig av varandra och utnyttja varandras kunskap. Det hade varit fördelaktigt om vi hade hittat samarbetspartner. Nya perspektiv behövs! Det hade varit intressant att få veta mer om danska organisationer som har samma mål som oss men som har andra förutsättningar. Ett samarbete hade varit intressant men utan hjälp på traven hade det varit svårt.”

Gustav Sörnmo, TAMAM

Social Innovation 2.0

Øresund Entrepreneurship har sedan den 1 augusti, 2010, genomfört en förstudie för att undersöka

förutsättningarna för ett dansk-svenskt Interreg-projekt inom fältet social innovation, samt etablerat ett partnerskapsnätverk för dess genomförande.

Parallellt med detta har vi genomfört en kartläggning och analys av fältets aktörer i Öresundsregionen genom att studera danska och svenska nyckeldokument (se Bilaga I). Vi har undersökt vilka styrkor och svagheter som kännetecknar fältet i Öresundsregionen, vilka formella och informella gränshinder som finns i regionen, samt vilka insatser som krävs för att hantera dessa.

Projektet har haft en participatorisk utformning, och vi har under 100+ möten lyssnat "högljutt" till aktörernas behov, idéer och utmaningar, samt vilka fördelar de ser med ett Öresundssamarbete. Vi upptäckte redan på ett tidigt stadium att det fanns en uppsjö av metoder och tillvägagångssätt för processtöd till samhällsentreprenörer. En del fokuserade på ungdomar och "ofrivilliga" entreprenörer, medan andra hade fullt fokus på civilsamhällets ideella organisationer, en del organisationer hade ett starkt fokus på utsatta grupper medan andra såg en bredare definition av social innovation som mer handlade om att använda sig av en användardriven innovationsdesign. Detta visade tydligt att fältet ännu inte är moget för en "best practice"-modell som skulle kunna läras ut till det etablerade och institutionaliserade innovationssystemet.

För att undersöka intresset för Öresundssamarbete bland fältets aktörer arrangerade vi den åttonde oktober, en nätverksdag som vi strukturerade som en unconference, dvs. en deltagarstyrd konferens där programpunkterna produceras under dagens första timme. Det blev under denna seminariedag mycket tydligt att fältets aktörer hade saknat kontakt med sina "kolleger" på andra sidan sundet, och att de såg stor potential i ett utökat Öresundssamarbete. Se Bilaga II: The Social Innovation 2.0 Unconference, för mer detaljer om detta.

Efter detta öppna nätverksmöte som fungerade som en inventering av aktiviteter inom fältet, så blev vi mer fokuserade på vad och vem som skulle ingå i ett kommande fullskaligt interreg-projekt, och flertalet aktörer möttes på nytt för att vi mer detaljerat skulle diskutera vilken/vilka aktiviteter de skulle genomföra inom projektramen, samt tillsammans med vem. Det blev allt mer märkbart att det fanns ett starkt fokus på urban utveckling och ett stort intresse för rollen för social innovation i urbana processer. Detta är inte helt överraskande då regionens två universitetscentran inom social innovation och samhällsentreprenörskap har ett tydligt fokus på regional utveckling, och både Malmö Stad och Københavns Kommune är i färd med att använda sig av social innovation och participatoriska metoder i sina områdeslyftsprogram. Vad fältets aktörer också efterlyste var mer gränsregional men också tvärssektoriell samverkan mellan fältets aktörer, ökad förståelse för vilka metoder och tillvägagångssätt som fungerar i vår skandinaviska välfärdskontext, ett bättre koordinerat stödsystem där offentligsektor är redo att hantera nya innovationsutmaningar, samt en riktad informationsinsats som placerar fältet högre upp på samhällets agenda, så att såväl politiker

och beslutsfattare som gemene man kan förstå fältet och dess potential.

Vi skal støtte og hjælpe de aktører, der arbejder inden for Social Innovation, vi kan nemlig ikke løse gamle problemer på samme måde, som vi altid har gjort. Vi skal turde tro på at *social return on investment* kan betale sig. (...) Vi skal ikke bare tilpasse det gamle system til det nye, men skabe innovation. Vi har derfor behov for nye metoder, organisationsformer og finansiering. Vi har behov for en ny praksis. Et best case-scenari, der kendetegnes ved at vi tør! Vi tør skabe spændende aktiviteter og processer samt mobilisere de kræfter, der findes i civilsamfundet. Vi skal turde eksperimentere. Etablere og støtte sociale inkubatorer og igangsætte sociale laboratorier, der kan understøtte disse. Skabe læring og viden, når området bliver stort.

Lars-Jannick Johansen,

Social Venture Fond

Vad gäller gränshinder så var många rådgivande organisationer bekymrade över att det inte finns någon välfungerande företagsform som passar sociala företag, och att de lösningar man hade på detta skiljer sig på svensk och dansk sida. Detta leder till ett formellt problem för gränsöverskridande verksamhet. Vad gäller de mer informella gränshinderna så handlade detta mer om dålig kännedom om varandras kulturer och tillvägagångssätt inom fältet, såväl inom offentlig sektor som bland fältets aktörer. Detta skulle dock kunna lösas genom att fler samarbetsprojekt mellan svenska och danska aktörer etablerades. Ett projekt började ta form och en projektskiss utformades i vilken vi tog fasta på och inkluderade dessa aspekter, samtidigt som uppföljande möten hölls med projektpartners för att deras roll i samarbetet skulle kunna diskuteras och definieras.

I projektskissen, som nedan finns beskriven i stora drag, tog vi ett holistiskt grepp om fältet och inkluderade aktörer från såväl offentlig sektor, universitet och folkhögskolor, som från innovationssystemet och således indirekt privata aktörer då dessa fungerar som de processtödande aktörernas klienter. Vi fann intresse och projektidéer inom många olika områden, som var för sig skulle ha kunnat fungera som intressanta interreg-projekt, dock fann vi också en stor skepsis bland fältets aktörer och organisationer, vad gäller de byråkratiska rutinerna och det administrativa arbetet ett interreg-projekt innebär. Det rädde ingen tvekan om att de flesta aktörerna såg det som en förutsättning, att det fanns en koordinerande part som skulle kunna hantera denna administration, utifall ett interreg-projekt skulle kunna lyckas. Många av projektets aktörer har sedan tidigare haft samarbete med Øresund Entrepreneurship, och ser organisationen som en naturlig partner för detta, men också i rollen som en naturlig facilitator vad gäller samarbete och nätverksbyggande över Öresund. Ett alternativ till Øresund Entrepreneurship i denna roll skulle kunna vara Greenhouse Øresund.

Vi delade upp de projektdeltagande organisationerna i fyra olika grupper, vilka alla innefattade danska och svenska aktörer (se **Bilaga III** för en översikt av vilka organisationer som ingår i projektet, samt **Bilaga IV** för en översikt av hur de kan samarbeta). I gruppen *Processtödjande organisationer* ingår organisationer som aktivt arbetar med rådgivning och processtöd till sociala entreprenörer; i gruppen *Communiversities* ingår organisationer vid lärosäten, såsom universitet och folkhögskolor, vilka aktivt samarbetar med civilsamhället som en del av lärosätets tredje uppgift (samverkansuppgift); universiteten finns också representerade inom gruppen *universitetsforskare*; den sista gruppen består av representanter från *kommuner och regioner*.

I början av december samlade vi aktörer inom de fyra grupper för enskilda "gruppmöten" för att de skulle få tillfälle att möta varandra och gemensamt diskutera igenom på vilka sätt de bäst kunde samarbeta och kring vilka aktiviteter detta skulle vara. Dessvärre lyckades vi inte arrangera ett sådant möte för gruppen universitetsforskare, vilket nu är placerat i januari. Under dessa möten utmålades projektets aktiviteter klart och tydlig, och den 16 december samlade vi alla projektets potentiella aktörer, för att under en heldag diskutera projektets utformning. Detta sista möte var utformat som en *Rapid Prototyping-process* och fungerade som ett forum för att verkligen skapa ägandeskap till projektet för dess aktörer, då de under detta möte gemensamt kom fram till vilka effektmål och projektmål, samt aktiviteter och samarbetskonstellationer, som skulle ingå i det kommande projektet. Potentiella projektparter tillkom och föll ifrån ända fram till detta slutseminarium. För en närmre beskrivning av detta, se **Bilaga V**: Rapid Prototyping.

Entusiasmen bland projektets parter för ett Öresundssamarbete har varit mycket påtaglig, och de efterlyser mer samarbete, kunskapsspridning och möjligheter för att experimentera med nya metoder, och på så sätt få möjlighet att stödja sociala entreprenörer bättre, samt producera flera sociala innovationer. Detta ser aktörerna att ett Öresundssamarbete skulle möjliggöra, då det samlas en kritisk massa inom fältet. I rapportens avslutande del kommer en projektskiss för ett framtida interreg-projekt att beskrivas.

SI 2.0 Öresund – ett fullskaligt interreg-projekt

Although more policy ideas are now piloted than in the past, there are very few institutions devoted to social innovation, no widely accepted methods for doing it, no serious academic works analysing it and no widely used metrics for measuring it. Worse, there are strong disincentives to innovate in both the public and voluntary sectors. It is well known that the penalties for failed innovations are often high while the rewards for successful ones are slim.

Geoff Mulgan, director of the Young Foundation.

Med utgångspunkt i det förstudieprojekt som Øresund Entrepreneurship genomförde mellan den 1/8 2010 – 31/1 2011, har följande projektskiss till ett fullskaligt interreg-projekt utarbetats.

Projektet kommer att ha tre huvudsakliga verksamhetsområden:

- Samverkan och samarbete
- Kompetensutveckling
- Handling och reflektion

Samverkan och samarbete

Det huvudsakliga målet med projektet är att etablera gränsöverskridande och tvärspektoriella samarbete mellan fältets aktörer, offentlig sektor och universitet, i Öresundsregionen. Ett intensivt samarbete kommer att etableras mellan de fem-sju processtödjande organisationer som engageras i projektet, för att möjliggöra utbyte av erfarenheter, idéer och framför allt metoder i hur man bäst stödjer sociala entreprenörer. Detta kommer att ske genom organiserade återkommande träffar (både bilaterala och multilaterala), samt genom gemensamma aktiviteter, såsom seminarier och summits.

Malmö Stad och Københavns Kommune kommer inom projektramen att samarbeta kring att etablera en projektform för Øresundssamarbete inom arbete med områdeslyft för utsatta stadsdelar, både vad gäller praktiska initiativ men också vad gäller gemensamt internationellt utbyte och uppkoppling mot internationella nätverk. Forum för samarbete och utbyte av erfarenheter, idéer och metoder, kommer att etableras och personal från båda städer kommer att delta i varandras projekt, för att på så sätt etablera ett gediget utbyte.

Universiteten, högskolorna och dess forskare kommer att engageras på två sätt. Deras huvudsakliga uppgift kommer vara att gemensamt följa projektens metodutveckling och utvärdera dess resultat, utifrån en rad olika aspekter. Forskarna är engagerade från olika discipliner och inriktningar, och kommer att fokusera på olika aspekter i deras utvärdering. Det är dock centralt att de gemensamt kommer fram till hur dessa olika aspekter passar in i den holistiska utvärderingen, vilket förutsätter ett tätt samarbete. Detta kommer att etableras genom gemensamma möten där utvär-

deringsprocessen och dess resultat presenteras och diskuteras. Det finns tre universitetscentras i socialt entreprenörskap vid regionens universitet och högskolor. Dessa kommer gemensamt att etablera samarbete kring projektet "Communiversit", dvs. nya metoder och praktiska tillvägagångssätt för hur samverkansuppgiften kan genomföras och ny kunskap nå utanför kunskapsinstitutioner och nå samhället på bredfront.

Nationell mötesplats för sociala innovationer och samhällsentreprenörer

Malmö högskola ska i samarbete med Mittuniversitetet driva en nationell mötesplats för att utveckla forskning, kunskap och kompetens inom det växande området social innovation. Syftet är att etablera en mötesplats för akademi, näringsliv, offentliga och ideella aktörer i Sverige och främja framväxten av fler sociala innovationer.

Arbetet kommer inledningsvis att pågå under två år och finansieras gemensamt av ett flertal olika aktörer, däribland KK-stiftelsen, PricewaterhouseCoopers, HSB Malmö, Region Skåne, Stadsmissionen och Hugo Stenbecks Stiftelse med flera.

Källa: www.mah.se

MEDEA Collaborative Media Initiative

Medea är en miljö på Malmö högskola som verkar för att utveckla nya kunskapsformer och innovationsmodeller inom området nya medier. MEDEA är uppbyggt kring samproduktion med aktörer utanför akademien - företag, organisationer, institutioner, konstnärer och medborgare.

MEDEA vill utveckla nya sätt att bedriva kollaborativ forskning på, det vill säga flervetenskaplig forskning som bedrivs med andra aktörer. Vi arbetar med utveckling av teorier och produkter/tjänster/produktioner, med speciellt fokus på nya gemenskaper, nya offentligheter och nya gestaltungsformer.

Källa: www.mah.se

Center for Socialt Entreprenørskab

Centret er væksthush for kompetenceudvikling for aktører især i den tredje sektors frivillige organisationer, selvejende institutioner og NGO'er, der er engagerede i sociale innovations-processer målrettet integration af socialt udsatte grupper.

Både den offentlige og den private sektor har tradition for at sikre medarbejdere kompetencer inden for styring, organisation og management. Det civile samfunds organisationer har ikke den samme tradition for at sikre ledere og medarbejdere videreuddannelse og kompetenceudvikling.

Källa: www.ruc.dk

Kompetensutveckling och förankring

At the current stage we see experimentation, but more is needed. We have too few models where we can confidently talk about "best practice". The role of academia at this stage is important. Academics can follow and examine emerging practices; some of them will fail and some of them will succeed. What is important is to follow and document the process, and to capture both failures and successes along the way.

Johanna Mair, World Entrepreneurship Forum 2008

Under projektets tre år kommer en stor vikt att läggas vid att resultat förankras och att aktörer på bred front utvecklar sin kompetens inom fältet. Genom samarbete och utbyte kommer regionens aktörer från olika institutioner att bygga upp en gemensam handlingskompetens och metoder för framtida samarbetsprojekt inom fältet. Det är dock av stor vikt att resultaten också förankras på bred front även utöver de aktörer som är direkt engagerade i projektet. Regionerna (Region Skåne, Region Hovedstaden och Region Sjælland), kommer att spela en central roll här, genom sitt regionala nätverk och perspektiv, samt kontakt med politiker och beslutsfattare. Kommunikation och informationsspridning av projektets resultat, i form av seminarier och workshops kommer att organiseras för tjänstemän vid regionerna och kommunerna, både på gräsrot- och ledningsnivå. Parallellt med detta kommer detsamma, men med ett universitets- och högskolefokus, att arrangeras för undervisare och i viss utsträckning studerande vid universitet och högskolor. Därtill kommer denna insats att lägga stor vikt vid att resultaten kommuniceras och förankras i andra organisationer inom regionens innovationssystem, såsom andra entreprenörstödande organisationer och finansieringsinstitutioner. Målet med denna aktivitet är att vi under projektets gång skall utveckla en kompetens inom fältet på bred front och ge samarbetsformerna en gedigen förankring, så att vi kan prata om Öresundsregionen som ett internationellt nav för social innovation istället för som idag, se det som två nationella noder.

Handling och reflektion

We believe that the time is now ripe for a change in how social innovation is supported that is comparable to the revolution that transformed science and technology a century ago. Innovators need freedom to experiment. But they also need appropriate models of finance comparable to the venture capital and state funding that pours into technology - and new ways of incubating, testing and then scaling up new models that work.

Geoff Mulgan, director of the Young Foundation.

Då fältet som intresseområde är relativt nytt i Öresundsregionen (tydliga satsningar har först kommit de senaste tre åren), är vi i behov av att öka vår förståelse av vilka metoder och aktiviteter som fungerar i vår specifika kontext. För att öka vår förståelse för detta behöver vi strukturerade former för att studera detta.

Det finns ett stort antal organisationer som specialiserat sig på att ge process stöd till sociala entreprenörer, och dessa organisationer använder sig av väldigt olika metoder och tillvägagångssätt. Fem till sju av dessa organisationer kommer att ingå i projektet och ska inom projektramen arbeta med att vidareutveckla och experimentera med sina tillvägagångssätt, och på så sätt skapa en ökad mängd handling (fler aktiviteter, sociala entreprenörer och sociala innovationer) inom fältet. Dessa satsningar kommer att knytas till Communiversity-initiativen, men också till arbetet inom fältet som bedrivs vid Malmö Stad och Københavns Kommune.

Dessa organisationers handlande och agerande kommer att följas av forskare vid regionens universitet, vilka har som uppgift att reflektera över den handling som skapas, och utvärderar vilka verksamheter och metoder som fungerar i vilka kontexter. Forskarna kommer på halvårsbasis träffa varandra för att diskutera resultaten och göra avstämningar kring projektet. En empirisk projekt-rapport kommer att färdigställas efter två år, men den slutgiltiga rapporten, innehållande förslag till framtida strategier och policyövervägande skall först vara färdigställd vid projektavslutningen, dvs. efter tre år. Rapporten skall ligga som grundlag för en ev. framtida strategi inom fältet för Öresundsregionen. Beslutsfattare och politiker kommer därför att bjudas in vid den första projekt-rapportens avslutning, och bli uppdaterade på fältets status (styrkor/svagheter), samt få indikatorer på hur man strategiskt kan arbeta med detta. Universitetens och högskolornas deltagande i projektet skall garantera legitimiteten i de resultat som uppnås, samt att dessa får internationellt erkännande.

Universiteten i Öresundsregionen har vid flera institutioner ett starkt fokus på social innovation och samhälls-entreprenörskap. Dess forskare återfinns vid olika universitet inom olika discipliner. Vid Copenhagen Business School (CBS) finns det forskning vid Institut for Ledelse, Politik og Filosofi (LPF) som fokuserar på publikt entreprenörskap och estetik i offentliga miljöer.

Källa: www.cbs.dk

Vid Roskilde universitet (RUC) återfinns forskarna inom utbildning och psykologi, men här finns också ett starkt intresse för stadsplanering och urbana processer

Källa: www.ruc.dk

Vid Lunds universitet (LU) finns en del forskare på området vid entreprenörskapscentrat vid ekonomihögskolan men också vid social högskolan och sociologiska institutionen.

Källa: www.lu.se

Vid Malö högskola (Mah) är det främst vid institutionen för Urbana studier som man har forskning och utbildning i ämnet, men också vid fakulteten för Kultur, Kommunikation och Konst (k3), och då främst med designinriktning

Källa: www.mah.se

Aktiviteter

Under de tre år som projektet kommer att genomföras kommer en rad utvecklingsaktiviteter att genomföras. **Nya affärsmodeller** för samhällsentreprenörer kommer att utarbetas genom att direkta studier av hur samhällsentreprenörer utför sin verksamhet, men också genom en gedigen analys av fältet, samt kartläggning av hur affärsmodeller för samhällsentreprenörer i andra länder ser ut. **Nya finansieringsmodeller** kommer att utarbetas på samma sätt, medan **nya former för processtöd** kommer att etableras genom ett mer praktiskt tillvägagångssätt, där de stödjande och rådgivande organisationerna skall tillåtas att utveckla och experimentera med sina metoder i samarbete med motsvarande organisationer på andra sidan sundet, samtidigt som dessa studeras av följeforskare. Ett mycket konkret sätt för hur detta skall utvecklas kommer att ske i de två **inkubator initiativ** som skall utvecklas och etableras inom projektramen. Regionens universitetscentran inom fältet kommer gemensamt att utarbeta **nya former för universitet** att genomföra den tredje uppgiften på, samtidigt som de dra lärdommar av varandra och utbyter erfarenheter. Urbana processer i formen av **nya former för områdeslyft** kommer utarbetas i samarbete mellan Malmö Stad och Københavns Kommune, men även andra aktörer kommer aktivt att delta i denna process. Projektdeltagarna kommer att ha ett gemensamt ansvar för **Nätverk- och workshop aktiviteter**, vilka kommer att rikta sig brett, både externt och internt. Den huvudsakliga anledningen med dessa aktiviteter är att sprida information om fältet, dess aktörer och aktiviteter och det hänger således tätt samman med aktiviteten **Kommunikation**, vilken projektdeltagarna också ansvarar för gemensamt. Dock kommer en stor del av kommunikationsaktiviteterna, samt aktiviteten **Projektledning och administration**, att administreras centralt av Øresund

Entrepreneurship, alternativt Øresund Greenhouse.

Avslutning

Öresundsregionen har mycket goda förutsättningar för att genomföra ett givande och fruktbart interreg-projekt inom fältet för social innovation. Regionen innehar ett stort antal organisationer och aktörer som mycket engagerat arbetar inom fältet. Vår förstudie visar att det finns ett mycket stort engagemang för frågor inom fältet, samt en fantastisk uppbackning av aktörer i civilsamhället, från såväl universitet som offentlig sektor. Ett gemensamt projekt skulle möjliggöra den kraftsamling som krävs för att etablera nya klusterstrukturer inom fältet i Öresundsregionen, samt en uppkoppling mot den internationella scenen. Detta skulle placera Öresundsregionen på den internationella kartan och skapa ett internationellt nav inom social innovation, istället för två nationella noder som missas av EUs policy radar.